

BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN GENEL ÖĞRENME STRATEJİLERİNİ KULLANMA DÜZEYLERİ

Hakan Salim ÇAĞLAYAN *

ÖZET

Bu araştırma, Beden Eğitimi ve Spor. Yüksekokulu'nda okuyan öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini hangi sıklıkta kullandıklarını belirlemek; cinsiyet ve yaptıkları spor branşlarına göre öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerinin farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın evrenini, 2007-2008 eğitim-öğretim güz yarıyılında Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor. Yüksekokulu'nda Beden Eğitimi ve Spor. Öğretmenliği, Spor. Yöneticiliği ve Antrenörlük Eğitimi Bölümü'nde okumakta olan 730 1. ve 2. öğretim öğrencisi oluşturmuştur. Evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmış fakat uygulama yapıldığı anda mevcut olmayan öğrenciler ile ankete katılmak istemeyen öğrencilere anket uygulanmadığından araştırma 446 öğrenci üzerinde yürütülmüştür.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Öztürk (1995) tarafından geliştirilen "Genel Öğrenme Stratejileri Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde Mann Whitney U, Kruskal Wallis-H, t-testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) kullanılmış, anlamlılık düzeyi ($p < 0.05$) olarak alınmıştır.

Araştırma sonucunda, Beden Eğitimi ve Spor. Yüksekokulu öğrencilerinin genel öğrenme stratejilerinden dikkat, tekrar, anlamlandırma, zihne yerleştirme, hatırlama ve bilişi yönetme stratejilerini "sıklıkla", duyuşsal stratejileri ise "ara sıra" kullandıkları belirlenmiş ve öğrencilerin kullandıkları bazı öğrenme stratejilerinin cinsiyete ve yaptıkları spor branşlarına göre anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Genel öğrenme stratejileri, beden eğitimi ve spor, spor branşı

Geliş tarihi: 20.05.2008; Yayına kabul tarihi: 21.10.08

* Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, KONYA

USING LEVEL OF GENERAL LEARNING STRATEGIES OF SCHOOL OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT STUDENTS

ABSTRACT.

This research has been made to identify how often the School of Physical Education and Sports students using the general learning strategies; if the learning strategies used by students differentiate according to the gender and the branch of the sports.

The universe of the research have been composed of 730 first and second education students of Selçuk University, School of Physical Education and Sport; Physical Education and Sports Teacher, Sports Management and Coaching Education Department. It has been tried to reach the total of the universe, but there were absent students and unwilling students to join the questionnaire and the research has been applied to 446 students.

In the research as data collecting instrument has been used personal information form developed by the researcher and "The Evaluation Scale of General Learning Strategies" developed by Öztürk (1995). In the analysis of the data, Mann Whitney U, Kruskal Wallis-H, t-test and One Way Variance Analysis (ANOVA) have been used and the significance level has been taken as ($p < 0.05$).

In the result of the research it has been determined that the students often use from the general learning strategies, attention, repetition, giving meaning, fixing mind, memory and the strategy of the cognition and they sometimes use affective strategies. It has been also determined that some of the learning strategies used by the students differentiate according to the gender and the branch of the sports done by them.

Key words: *General learning strategies, physical education and sports, branch of the sports*

GİRİŞ

Öğrenme, bireyin aktif ve bilinçli olarak bazı stratejileri kullanarak çevreden bilgi edinme ve hafızada var olan bilgilerle birleştirerek kalıcı davranışlar oluşturma süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu süreçte birey kısa ve uzun süreli hafızasında bulunan bilgileri çeşitli yöntem ve uygulamalarla yeniden düzenlemek zorundadır⁽¹⁷⁾.

Öğrenme ve öğretme sürecinde bireylerin sürece ilişkin tartıştığı ve ifade ettiği birçok sorun vardır. Öğrenirken karşılaşılan güçlükler, öğrencilerin en çok dile getirdikleri sorunlardır. Bazı öğrenciler istedikleri halde ders çalışamazken, bazıları çok uzun süreler çalıştığı halde öğrenememekten şikayet etmektedir. Bu sorunlar büyük ölçüde öğrencilerin etkili öğrenme stratejilerini kullanamamasından kaynaklanmaktadır⁽¹⁾. Bu bağlamda, öğrenme sürecindeki temel öğelerden biri olarak karşımıza çıkan öğrenme stratejileri; bilgi kaynaklarına en hızlı biçimde ulaşmayı sağlama açısından, günümüzde üzerinde en çok çalışılan konulardan birisi olmuştur⁽¹¹⁾.

Literatürde öğrenme stratejisi ile ilgili birçok tanım bulunmaktadır. Bunlardan Gagne ve Driscoll (1988) öğrenme stratejilerini; "öğrencinin kendi kendine öğrenebilmesi için kullandığı işlemler" olarak tanımlamıştır⁽⁹⁾. Öğrenme stratejilerinde asıl amaç, öğrencinin kendi kendine

öğrenmesini sağlamaz. Strateji kullanmada önemli olan öğrenme durumuna uygun öğrenme stratejilerini belirleyerek kullanmadır. Öğrenme stratejileri, bireyin öğrenme sırasında duyulana gelen uyarımları kısa ve uzun süreli belleğe transfer etmesini ve uzun süreli belleğinde işlenmesini sağlayan teknikleri içerir. Öğrenmeyi kolaylaştıran bu stratejiler aynı zamanda öğrencinin güdülenmesini ve yeni öğrenilen davranışların kalıcılığını da sağlar⁽⁶⁾.

Derry (1992) ise öğrenme stratejisini; okulda öğrenilenlerin niteliğini yükseltebilmek için öğrenciler tarafından kullanılabilen, öğretmenler tarafından da öğretilebilen bazı zihinsel işlemleri de içeren teknikler olarak tanımlamaktadır⁽⁶⁾.

Öğrenme stratejileri kavramı tek bir stratejiyi değil bir stratejiler grubunu ifade etmektedir. Her bir stratejinin kullanılma amacı, kazandırılması istenen öğrenme ürünlerine göre farklılık gösterir. Hangi tür bir öğrenme ürünü kazandırılması isteniyorsa, ona uygun bir öğrenme stratejisinin kazandırılması etkili olur. Aksi takdirde kullanılan strateji olumsuz sonuçlar doğurur. Etkili öğrenme için öğrencilerin kullanması gereken stratejiler bilgiyi işleme sistemine göre çeşitli sınıflamalar şeklinde ele alınmıştır. Türkiye’de öğrenme stratejileri üzerinde en kapsamlı çalışmalardan birini yapan Öztürk (1995), bilişsel sistemdeki bilgi akışını dikkate alarak çeşitli öğrenme stratejilerinde görülen eksiklikleri tamamlayacak bir model oluşturmak istemiş ve öğrenme stratejilerini; dikkat, tekrar, anlamlandırma, zihne yerleştirme, hatırlama, bilişi yönetme ve duyuşsal stratejiler olarak sınıflamıştır⁽¹⁹⁾.

Bireyin tercih ettiği öğrenme stratejilerini tanıma, öğretimin geliştirilmesi ve planlanması için oldukça önemlidir⁽¹⁷⁾. Öğrencilerin gerek örgün eğitimde derslerinde başarılı olmaları, gerekse örgün eğitimden sonra yaşadığımız bilgi çağında kendilerini geliştirebilmeleri için kendi kendilerine öğrenmeleri ve öğrenmelerini izleme yeterliği kazanmaları gerekmektedir. Okullarda öğrencilere belli disiplinlerin temel kavram ve ilkeleri öğretilirken, öğrenme stratejileri de öğretilmelidir. İlköğretimden başlayarak öğretimin her düzeyinde derslerde konunun gerektirdiği öğrenme stratejilerinin öğretilmesine yer verilmelidir⁽²⁶⁾. Böylece öğrencilerin çevrelerinden sürekli artarak gelen bilgi birikimlerini düzenleme, işleme ve kendi düşünme biçimlerinin bir parçası haline getirme konusunda daha yeterli duruma gelebilecekleri düşünülmektedir⁽¹⁷⁾.

Bu bilgiler ışığında araştırma, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’nda okuyan öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini hangi sıklıkta kullandıklarını belirlemek; cinsiyet ve yaptıkları spor branşlarına göre öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerinin farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Betimsel nitelikte tarama modelinde olan bu çalışmada, öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri belirlenmiş; kullandıkları öğrenme stratejilerinin cinsiyet ve yaptıkları spor branşlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2007–2008 eğitim-öğretim güz yarı yılında Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği ve Antrenörlük Eğitimi Bölümü'nde okumakta olan 730 1. ve 2. öğretim öğrencisi oluşturmuştur.

Evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmış fakat uygulama yapıldığı anda mevcut olmayan öğrenciler ile ankete katılmak istemeyen öğrencilere anket uygulanamadığından araştırma 446 öğrenci üzerinde yürütülmüştür.

Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun öğrenci işleri ile ilgili yazışmalar yapılarak elde edilen resmi öğrenci sayıları ve anketi cevaplayan öğrenci sayıları Tablo 1'de ayrıntıları ile verilmiştir.

Tablo 1: Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Kayıtlı Resmi Öğrenci Sayıları

	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf	Toplam
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	53	54	63	66	236
Spor Yöneticiliği	40	40	41	38	159
Antrenörlük Eğitimi	40	41	42	33	156
Spor Yöneticiliği 2. Öğretim	30	30	30	-	90
Antrenörlük Eğitimi 2. Öğretim	30	30	29	-	89
Genel Toplam	193	195	205	137	730
Anketi Cevaplayan Öğrenci Sayısı					
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	30	34	34	33	131
Spor Yöneticiliği	20	27	18	31	96
Antrenörlük Eğitimi	27	14	37	24	102
Spor Yöneticiliği 2. Öğretim	19	21	18	-	58
Antrenörlük Eğitimi 2. Öğretim	19	15	25	-	59
Genel Toplam	115	111	132	88	446

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Öztürk (1995) tarafından geliştirilen "Genel Öğrenme Stratejileri Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır⁽¹⁹⁾.

Genel Öğrenme Stratejileri Değerlendirme Ölçeği: Öztürk (1995) tarafından geliştirilen bu ölçek; dikkat, tekrar, anlamlandırma, zihne yerleştirme, hatırlama, bilişi yönetme ve duyuşsal olmak üzere yedi öğrenme stratejisini kapsamaktadır. Bu yedi öğrenme stratejisini daha işlevsel kılmak için her bir stratejinin kapsadığı temel taktikler ve bu taktiklerin yerine getirilmesinde kullanılan basamaklar öğrenci davranışı olarak belirlenmiş ve yedi strateji altında, 6 dikkat; 9 tekrar; 19 anlamlandırma; 6 zihne yerleştirme; 6 hatırlama; 6 bilişi yönetme ve 11 duyuşsal olmak üzere toplam 63 davranış geliştirilmiştir. Her bir davranışın öğrenci tarafından kullanım sıklığını saptamak amacıyla beşli sınıflama ölçeği (hiç, çok az, ara sıra, sıklıkla, her zaman) benimsenmiştir⁽¹⁹⁾.

Ölçeğin güvenilirliğinin sağlanmasında test-tekrar test yöntemi uygulanmıştır. Bu amaçla, Mesleki Eğitim Fakültesi'nden araştırma kapsamına girmeyen 106 kişilik bir gruba aynı ölçek bir hafta arayla iki kez uygulanmış ve bu uygulama sonucunda elde edilen puanların aralarındaki korelasyon katsayısı, her bir stratejinin toplam puanları esas alınarak hesaplanmıştır. Elde edilen verilere göre, iki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı; Dikkat Stratejisi .64; Tekrar Stratejisi .71; Anlamlandırma Stratejisi .74; Zihne Yerleştirme Stratejisi .61; Hatırlama Stratejisi .71; Bilişi Yönetme Stratejisi .79; Duyuşsal Stratejiler .64 olarak hesaplanmıştır⁽¹⁹⁾.

Bu araştırma için yapılan güvenilirlik çalışmasında, ölçeğin boyutlarına ait güvenilirlik katsayıları şu şekilde hesaplanmıştır: Dikkat Stratejisi .63; Tekrar Stratejisi .76; Anlamlandırma Stratejisi .86; Zihne Yerleştirme Stratejisi .60; Hatırlama Stratejisi .67; Bilişi Yönetme Stratejisi .78; Duyuşsal Stratejiler .78.

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin kullandıkları genel öğrenme stratejileri ile ilgili verilerin analizinde ölçek bir bütün olarak ele alınmamış, her bir strateji boyutunun toplam puanları elde edilmiştir. Zihne Yerleştirme Stratejisi alt boyutunda yer alan 5. soru ve Duyuşsal Strateji alt boyutunda yer alan 2., 3., 4., 6., 7., 8., 9. ve 11. sorular olumsuz olduğu için ters yönde puanlanmıştır. Elde edilen toplam puanlar, madde/taktik sayılarına bölünerek öğrencilerin o boyuttaki düzeyleri elde edilmiştir. Buna göre öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri; 1,00 – 1,79: Hiç; 1,80 – 2,59: Çok az; 2,60 – 3,39: Ara sıra; 3,40 – 4,19: Sıklıkla; 4,20 – 5,00: Her zaman aralığına göre puanlanmıştır⁽¹²⁾.

Verilerin Analizi

Öğrencilerin kullandıkları genel öğrenme stratejilerinden elde edilen puanların belirlenmesinde, tanımlayıcı istatistik tekniklerinden \bar{X} ve Ss değerleri kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Verilerin normal dağılım göstermediği durumlarda ikili küme karşılaştırmaları için Mann Whitney U Testi; üç veya daha fazla küme karşılaştırmaları için Kruskal Wallis-H testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis-H testi sonucu bulunan anlamlı farklılığın kaynağını belirlemek üzere Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdiği durumlarda ise ikili küme karşılaştırmaları için t-testi; üç veya daha fazla küme karşılaştırmaları için Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi ($p < 0.05$) olarak alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören 446 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 184 (%41,3)'ünün kız, 262 (%58,7)'sinin erkek; 131 (%29,4)'inin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, 154 (%34,5)'ünün Spor Yöneticiliği, 161 (%36,1)'inin Antrenörlük Eğitimi Bölümü'nde eğitim gördükleri; 115 (25,81)'inin 1. sınıfa, 111 (%24,9)'inin 2. sınıfa, 132 (%29,6)'sinin 3. sınıfa, 88 (%19,7)'inin ise 4. sınıfa devam ettikleri belirlenmiştir.

Öğrencilerin yaptıkları spor branşlarına göre dağılımda futbol (129 kişi; %28,9), birinci sırayı alırken, bunu sırasıyla atletizm (51 kişi; %11,4), voleybol (46 kişi; %10,3), uzak doğu sporları (38 kişi; %8,5), hentbol (25 kişi; %5,6), badminton (25 kişi; %5,6), tenis (25 kişi; %5,6), güreş (20 kişi; %4,5), halter (15 kişi; %3,4), aerobik-step (15 kişi; %3,4), yüzme (15 kişi; %3,4) ve diğer spor dalları (15 kişi; %3,4) izlemiştir. Araştırmanın amacına uygun olarak yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular ise aşağıda tablolarda sunulmuştur.

Tablo 2: Öğrencilerin Genel Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeyleri

	N	\bar{X}	Ss	Min	Max	
Dikkat Stratejisi	446	3,95	0,56	1,67	5,00	1.00-1.79 Hiç
Tekrar Stratejisi	446	3,53	0,62	1,00	5,00	1.80-2.59 Çok az
Anlamlandırma Stratejisi	446	3,80	0,55	1,26	5,00	2.60-3.39 Ara sıra
Zihne Yerleştirme Stratejisi	446	3,71	0,48	1,67	4,83	3.40-4.19 Sıklıkla
Hatırlama Stratejisi	446	3,95	0,59	1,50	5,00	4.20-5.00 Her zaman
Bilişi Yönetme Stratejisi	446	4,03	0,64	1,17	5,00	
Duyuşsal Strateji	446	3,33	0,66	1,73	4,82	

Tablo 2 incelendiğinde, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin genel öğrenme stratejilerinden dikkat ($\bar{X}=3,95$), tekrar ($\bar{X}=3,53$), anlamlandırma ($\bar{X}=3,80$), zihne yerleştirme ($\bar{X}=3,71$), hatırlama ($\bar{X}=3,95$) ve bilişi yönetme stratejilerini ($\bar{X}=4,03$) "sıklıkla"; duyuşsal stratejileri ($\bar{X}=3,33$) ise "ara sıra" kullandıkları tespit edilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Cinsiyet Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Dikkat Stratejisi	Kız	184	236,41	43499,00	21729,00	0,075
	Erkek	262	214,44	56182,00		
Tekrar Stratejisi	Kız	184	244,52	44991,50	20236,50	0,004*
	Erkek	262	208,74	54689,50		
Zihne Yerleştirme Stratejisi	Kız	184	250,33	46061,50	19166,50	0,000*
	Erkek	262	204,65	53619,50		
Hatırlama Stratejisi	Kız	184	244,72	45028,00	20200,00	0,003*
	Erkek	262	208,60	54653,00		
Bilişi Yönetme Stratejisi	Kız	184	243,54	44811,00	20417,00	0,006*
	Erkek	262	209,43	54870,00		

*p<0.05

Tablo 4: Öğrencilerin Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Cinsiyet Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösteren t-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	P
Anlamlandırma Stratejisi	Kız	184	3,89	0,57	2,796	0,005*
	Erkek	262	3,74	0,53		
Duyuşsal Strateji	Kız	184	3,37	0,68	1,005	0,315
	Erkek	262	3,30	0,64		

*p<0.05

Tablo 3 ve 4'te görüldüğü üzere, öğrencilerin genel öğrenme stratejilerinden tekrar (U=20236,50; p<0,05), zihne yerleştirme (U=19166,50; p<0,05), hatırlama (U=20200,00; p<0,05), bilişi yönetme (U=20417,00; p<0,05) ve anlamlandırma stratejilerini (t=2,796; p<0,05) kullanma sıklıklarının cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı; dikkat (U=21729,00; p>0,05) ve duyuşsal stratejileri (t=1,005; p>0,05) kullanma sıklıklarında ise cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin Dikkat Stratejisini Kullanma Düzeylerinin Branş Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

	Branş	N	Sıra Ort.	X ²	P
Dikkat Stratejisi	Atletizm	51	238,73	5,856	0,923
	Halter	15	243,00		
	Futbol	129	221,94		
	Hentbol	25	227,94		
	Basketbol	27	220,94		
	Voleybol	46	205,28		
	Badminton	25	227,04		
	Güreş	20	225,18		
	Aerobik-Step	15	213,93		
	Tenis	25	205,02		
	Yüzme	15	230,80		
	Uzak Doğu Sporları	38	209,93		
	Diğer Branşlar	15	278,00		

Tablo 6: Öğrencilerin Tekrar Stratejisini Kullanma Düzeylerinin Branş Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

	Branş	N	Sıra Ort.	X ²	P
Tekrar Stratejisi	Atletizm	51	245,50	7,692	0,809
	Halter	15	209,77		
	Futbol	129	207,45		
	Hentbol	25	227,34		
	Basketbol	27	248,96		
	Voleybol	46	241,47		
	Badminton	25	209,58		
	Güreş	20	210,83		
	Aerobik-Step	15	238,30		
	Tenis	25	223,16		
	Yüzme	15	228,93		
	Uzak Doğu Sporları	38	233,39		
	Diğer Branşlar	15	188,47		

Tablo 7: Öğrencilerin Zihne Yerleştirme Stratejisini Kullanma Düzeylerinin Branş Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

	Branş	N	Sıra Ort.	χ^2	P	Anlamlılık	
Zihne Yerleştirme Stratejisi	1	Atletizm	51	274,01	24,642	0,017*	1-3
	2	Halter	15	216,33			1-6
	3	Futbol	129	201,36			1-7
	4	Hentbol	25	240,70			1-8
	5	Basketbol	27	280,33			1-9
	6	Voleybol	46	214,99			1-13
	7	Badminton	25	197,48			3-5
	8	Güreş	20	183,10			5-6
	9	Aerobik-Step	15	189,30			5-7
	10	Tenis	25	234,40			5-8
	11	Yüzme	15	245,43			5-9
	12	Uzak Doğu Sporları	38	242,92			5-13
	13	Diğer Branşlar	15	186,57			

*p<0.05

Tablo 8: Öğrencilerin Hatırlama Stratejisini Kullanma Düzeylerinin Branş Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

	Branş	N	Sıra Ort.	χ^2	P
Hatırlama Stratejisi	Atletizm	51	268,26	17,020	0,149
	Halter	15	188,83		
	Futbol	129	219,21		
	Hentbol	25	254,94		
	Basketbol	27	210,37		
	Voleybol	46	198,90		
	Badminton	25	200,30		
	Güreş	20	199,73		
	Aerobik-Step	15	285,10		
	Tenis	25	235,70		
	Yüzme	15	215,87		
	Uzak Doğu Sporları	38	220,71		
	Diğer Branşlar	15	192,67		

Tablo 9: Öğrencilerin Bilişi Yönetme Stratejisini Kullanma Düzeylerinin Branş Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

	Branş	N	Sıra Ort.	X ²	P
Bilişi Yönetme Stratejisi	Atletizm	51	224,13	13,211	0,354
	Halter	15	212,03		
	Futbol	129	202,81		
	Hentbol	25	233,48		
	Basketbol	27	215,57		
	Voleybol	46	206,46		
	Badminton	25	260,26		
	Güreş	20	254,43		
	Aerobik-Step	15	292,37		
	Tenis	25	237,56		
	Yüzme	15	236,83		
	Uzak Doğu Sporları	38	239,36		
	Diğer Branşlar	15	212,37		

Tablo 10: Öğrencilerin Anlamlandırma Stratejisini Kullanma Düzeylerinin Branş Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösteren Anova Sonuçları

	Branş	N	X̄	Ss	F	p
Anlamlandırma Stratejisi	Atletizm	51	3,92	0,51	0,764	0,688
	Halter	15	3,98	0,43		
	Futbol	129	3,74	0,51		
	Hentbol	25	3,80	0,60		
	Basketbol	27	3,82	0,75		
	Voleybol	46	3,74	0,66		
	Badminton	25	3,80	0,52		
	Güreş	20	3,68	0,52		
	Aerobik-Step	15	3,67	0,55		
	Tenis	25	3,85	0,63		
	Yüzme	15	3,88	0,34		
	Uzak Doğu Sporları	38	3,86	0,54		
	Diğer Branşlar	15	3,84	0,37		

Tablo 11: Öğrencilerin Duyuşsal Stratejiyi Kullanma Düzeylerinin Branş Değişkenlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösteren Anova Sonuçları

	Branş	N	X	Ss	F	p
Duyuşsal Strateji	Atletizm	51	3,44	0,62	1,637	0,079
	Halter	15	3,29	0,66		
	Futbol	129	3,24	0,67		
	Hentbol	25	3,40	0,66		
	Basketbol	27	3,34	0,72		
	Voleybol	46	3,17	0,56		
	Badminton	25	3,34	0,65		
	Güreş	20	3,62	0,65		
	Aerobik-Step	15	3,59	0,71		
	Tenis	25	3,46	0,72		
	Yüzme	15	3,66	0,62		
	Uzak Doğu Sporları	38	3,18	0,61		
	Diğer Branşlar	15	3,30	0,71		

Tablo 5, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11 incelendiğinde, öğrencilerin genel öğrenme stratejilerinden dikkat ($\chi^2=5,856$; $p>0,05$), tekrar ($\chi^2=7,692$; $p>0,05$), hatırlama ($\chi^2=17,020$; $p>0,05$), biliş yönetme ($\chi^2=13,211$; $p>0,05$), anlamlandırma ($F=0,764$; $p>0,05$) ve duyuşsal stratejileri ($F=1,637$; $p>0,05$) kullanma sıklıklarının yaptıkları spor branşlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı; zihne yerleştirme stratejisi ($\chi^2=24,642$; $p<0,05$) kullanma sıklıklarında ise yaptıkları spor branşlarına göre anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olduğu tespit edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Yaptığımız araştırmada, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin genel öğrenme stratejilerinden dikkat, tekrar, anlamlandırma, zihne yerleştirme, hatırlama ve biliş yönetme stratejilerini "sıklıkla"; duyuşsal stratejileri ise "ara sıra" kullandıkları tespit edilmiştir. Puan ortalaması bakımından en yüksek biliş yönetme en az ise duyuşsal stratejileri kullandıkları görülmüştür (Tablo 2).

Genel olarak araştırma sonuçlarımızla paralellik gösteren birçok çalışma mevcuttur. Bunlardan Öztürk (1995) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin öğrenme stratejilerinden dikkat stratejisini "her zaman"; tekrar, anlamlandırma, zihne yerleştirme, hatırlama, biliş yönetme ve duyuşsal stratejileri ise "sıklıkla" kullandıkları⁽¹⁹⁾; Karakış (2006) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin öğrenme stratejilerinden dikkat, biliş yönetme, anlamlandırma, zihne yerleştirme

ve hatırlama stratejilerini "sıklıkla", tekrar ve duyuşsal stratejileri ise "ara sıra" kullandıkları belirlenmiştir⁽¹²⁾. Yüksel ve Koşar (2001) tarafından yapılan araştırmada ise Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme stratejilerini sıkça kullandıkları ortaya konmuştur⁽³⁰⁾.

Weinstein v.d (1979) tarafından yapılan araştırmada, yüksek lisans ve lisans öğrencilerinin öğrenme stratejilerinin çoğunu sıklıkla kullandıkları saptanmıştır⁽²⁸⁾.

Somuncuoğlu (1996) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin anlamlı bilişsel stratejileri diğer öğrenme stratejilerinden daha sık kullandıkları belirlenmiştir⁽²⁵⁾. Bu sonuç, mevcut araştırmanın, öğrencilerin biliş yönetme stratejilerini "sıklıkla" kullandıkları bulgusunu desteklemektedir.

Güven (2004) ve Özdemir (2004) tarafından yapılan araştırmalarda, öğrencilerin anlamlandırma stratejilerini ve anlamayı izleme stratejilerini yoğun olarak kullandıkları; duyuşsal stratejileri, tekrar/yineleme stratejilerini daha az kullandıkları belirlenmiştir^(11,16). Araştırmada elde edilen bulguları puan ortalamaları ile değerlendirdiğimizde; öğrencilerin anlamlandırma ($\bar{x}=3,80$) ve biliş yönetme stratejilerine ($\bar{x}=4,03$) ait puan ortalamalarının, duyuşsal ($\bar{x}=3,33$) ve tekrar stratejilerine ($\bar{x}=3,53$) ait puan ortalamalarından yüksek olduğunu ve araştırmacıların buldukları sonuçlarla paralellik gösterdiğini söyleyebiliriz.

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin, dikkat, tekrar, anlamlandırma, zihne yerleştirme, hatırlama ve biliş yönetme stratejilerini "sıklıkla" kullanmaları; öğrencilerin bu stratejilere göre kendi öğrenmelerini düzenleyebilecek yeterliliğe sahip olmalarından kaynaklanmış olabilir. Subaşı (2000), öğrencilerin bazen öğrenmede hedefe ulaşamadıklarını bu olumsuzluğun aslında duyuşsal ve güdüsel etmenlerin uygunsuzluğu ya da yetersizliğinden kaynaklandığını, bu durumu ortadan kaldırmak için kullanılan strateji basamağına duyuşsal stratejiler denildiğini belirtmiştir⁽²⁶⁾. Duyuşsal stratejiler; öğrencilerin dikkatini toplamayı, yoğunlaşmalarını sürdürmeyi, edim kaygısının üstesinden gelmeyi, güdülemeyi sağlama ve sürdürmeyi, zamanı etkili olarak kullanmayı sağlayacak taktikleri içermektedir⁽⁷⁾. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin duyuşsal stratejileri diğer stratejilerden daha az kullanmasına çevrelerinden ve kendilerinden kaynaklanan etkenler neden olmuş olabilir.

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin cinsiyet değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesinde; öğrencilerin genel öğrenme stratejilerinden tekrar, zihne yerleştirme, hatırlama, biliş yönetme ve anlamlandırma stratejilerini kullanma düzeylerinin cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı, dikkat ve duyuşsal strateji kullanma düzeylerinin ise anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir (Tablo 3 ve 4). Tablo genel olarak incelendiğinde ise kız öğrencilerin genel öğrenme stratejilerinin bütün boyutlarında erkeklerden daha yüksek kullanma düzeyine sahip oldukları görülmüştür. Bir başka deyişle kız öğrencilerin öğrenirken bu stratejilere ait teknikleri erkek öğrencilere göre daha fazla kullandıkları belirlenmiştir.

İlgili alan yazında, araştırma bulgularımızı destekleyen yani öğrencilerin öğrenme stratejilerinin cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığını ve bu farklılaşmanın kızların lehine olduğunu gösteren çok sayıda çalışma mevcuttur^(2,3,4,6,10,11,12,13,14,15,16,18,20,21,22,23,24,25,27,29).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin yaptıkları spor branşlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesinde; öğrencilerin genel öğrenme stratejilerinden dikkat, tekrar, hatırlama, bilişi yönetme, anlamlandırma ve duyuşsal stratejileri kullanma düzeylerinin yaptıkları spor branşlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, zihne yerleştirme stratejilerini kullanma düzeylerinin ise anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir (Tablo 5, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11). Öğrencilerin zihne yerleştirme stratejilerini kullanma düzeylerindeki farklılaşmanın kaynağını belirlemek üzere Mann Whitney U Testi kullanılmış; atletizm ve basketbol branşıyla uğraşan öğrencilerin futbol, voleybol, badminton, güreş, aerobik-step ve diğer spor branşlarıyla uğraşan öğrencilere göre zihne yerleştirme stratejisini kullanma düzeylerinin anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Zihne yerleştirme stratejisinin kapsadığı taktikler, bilgiyi şematize ederek anlamsız bilgi parçacıkları yoluyla ve ezberleme yoluyla zihne yerleştirme olarak özetlenmektedir⁽¹⁹⁾. Sunulan bilgiyi şematize etmede, sözel olarak verilen bilgiler çizelgeye, grafiğe, tabloya ya da şekle aktarılır. Bu durum, sunulan bilgiye bir yapı ve düzenleme sağlar, önemli bilgiyi belirlemeye yardımcı olur, karşılaştırmayı kolaylaştırır ve bilginin uzun süreli belleğe depolanmasına katkı sağlar⁽²⁶⁾. Bu bağlamda, araştırma kapsamındaki Atletizm ve Basketbol branşıyla uğraşan öğrencilerin futbol, voleybol, badminton, güreş, aerobik-step ve diğer spor branşlarıyla uğraşan öğrencilere göre zihne yerleştirme stratejilerini daha sık kullanmalarına; öğrenirken yukarıda saydığımız taktikleri daha fazla uygulamaya geçirmiş olmalarının neden olduğu düşünülmektedir.

Sonuç olarak, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda eğitim gören öğrencilerin genel öğrenme stratejilerinden dikkat, tekrar, anlamlandırma, zihne yerleştirme, hatırlama ve bilişi yönetme stratejilerini "sıklıkla"; duyuşsal stratejileri ise "ara sıra" kullandıklarını; kız öğrencilerin genel öğrenme stratejilerinin bütün boyutlarında erkeklerden daha yüksek kullanma düzeyine sahip olduklarını; atletizm ve basketbol branşıyla uğraşan öğrencilerin futbol, voleybol, badminton, güreş, aerobik-step ve diğer spor branşlarıyla uğraşan öğrencilere göre zihne yerleştirme stratejilerine ait taktikleri daha fazla kullandıklarını söyleyebiliriz.

ÖNERİLER

- Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin bazı değişkenlere (cinsiyet, spor branşı) göre farklılaştığı gözlenmiştir. Bu nedenle, verilen eğitim sırasında öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerinin farkında olmalarının sağlanması, onların öğrenmelerini kolaylaştırması açısından önemli görülmektedir.
- Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının, öğrenme stratejileri konusunda bilgilendirilmesi ve öğrenme etkinliklerini, öğrencilerin öğrenme stratejileri kullanma düzeylerindeki farklılıkları dikkate alarak düzenlemeleri sağlanmalıdır.
- Üniversiteye yeni başlayan öğrencilere, öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerini belirlemeye yönelik envanterler uygulanarak, öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri ve sıklıkları hakkında bilgi sahibi olmaları, öğrenme sürecindeki kuvvetli ve zayıf yönlerini tanımları, zayıf yönlerini geliştirecek çalışmalar yapmaları sağlanmalıdır.
- Öğrenme stratejileri konusunda, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin bilgilendirilmesi ve öneminin farkında olmalarının sağlanması; gelecekte kendi yetiştirecekleri öğrencilere, sporculara, antrenör adaylarına bu stratejileri aktarabileceği göz önüne alındığında daha da önem kazanmaktadır. Bu nedenle, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu programlarında, öğrenme stratejileri konusuna kapsamlı olarak yer verilmelidir.
- Beden eğitimi ve sporun, eğitimin ayrılmaz bir parçası ve bireyin sosyalleşmesini sağlayan önemli bir olgu olduğu görüşünden hareketle bu alandaki öğrenme stratejilerinin kullanımı ile ilgili çalışmaların eksikliğinin giderilmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Açıkgöz, K. Ü. (1998). Etkili Öğrenme Öğretme. 2.Baskı. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
2. Akkoyunlu, A. (2003). Ortaöğretim 10. Sınıf Öğrencilerinin Seçtikleri Alanlara Göre, Öğrenme ve Ders Çalışma Stratejileri, Matematik Dersine Yönelik Tutumları ve Akademik Başarıları Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
3. Altunay, U. ve Güngör, A. (2005). Öğretmen Adaylarının Okuduğunu Anlama Stratejilerini Kullanma Düzeyleri. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 28-30 Eylül. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli. 752-756.
4. Arslantas, M. (2001). Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıkları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
5. Derry, J. (1992). Öğrenme Stratejilerinin İşe Koşulması. Babadoğan, C. (Çev.). Ankara: MEB Yayınları.
6. Ellez, A. M. ve Güngör, A. (2005). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Matematik Dersi Strateji Kullanım Düzeyleri. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 28-30 Eylül. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli. 351-355.

7. Erdem, A. R. (2005). Öğrenmede Etkili Yollar: Öğrenme Stratejileri ve Öğretimi. İlköğretim-Online. 4 (1), 1-6. <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden 13 Şubat 2008 tarihinde alınmıştır.
8. Erden, M. ve Akman, Y. (1998). Eğitim Psikolojisi. 7. Baskı. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
9. Gagne, R. M. and Driscoll, M. C. (1988). Essentials Of Learning For Instruction. 2nd Edition New Jersey: Prentice Hall, Inc.
10. Güngör, A. (2005). Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Stratejilerini Kullanma Düzeyi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28, 101-108.
11. Güven, M. (2004). Öğrenme Stilleri ile Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki. Yayınlanmış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
12. Karakış, Ö. (2006). Bazı Yükseköğretim Kurumlarında Farklı Öğrenme Stillere Sahip Olan Öğrencilerin Genel Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeyleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Denetimi Anabilim Dalı, Bolu.
13. Kaya, D. (1995). The Relationship Between Language Learning Strategy Choice and Academic Success and Factors Related to Learning Strategy Choice of EFL Undergraduate Students in a Turkish University. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
14. Kazu, H. ve Ersözlü, Z. N. (2007). Öğretmen Adaylarının Bilişötesi Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeylerinin İncelenmesi. XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 5-7 Eylül. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Tokat.
15. Kılıç, A. G. (2004). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Stratejilerini Kullanma Düzeyleri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
16. Kolody, R. C. (1997). Learning Strategies of Alberta College Students. Ph.D Thesis. Montana State University, Bozeman-Montana.
17. Namlu A. G. (2004). Bilişötesi Öğrenme Stratejileri Ölçme Aracının Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi, 4 (2), 123-136.
18. Özdemir, Ö. (2004). Lise Öğrencilerinin Kullandıkları Öğrenme Stratejileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
19. Öztürk, B. (1995). Genel Öğrenme Stratejilerinin Öğrenciler Tarafından Kullanılma Durumları. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Ankara.
20. Öztürkmen, B. (2006). Ortaöğretim Öğrencilerinin Çoklu Zeka Kuramına Göre Zeka Alanlarıyla Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Gaziantep Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Gaziantep.
21. Phakiti, A. (2003). A Closer at Gender And Strategy Use in L2 Reading. Language Learning, 53 (4), 649-703.
22. Pomerantz, E. M., Altermatt, E. R. and Saxon, L. J. (2002). Making The Grade But Feeling Distressed: Gender Differences In Academic Performance And Internal Distress. Journal Of Education Psychology, 94 (2), 396-404.
23. Sheorey, R. and Mokhtari, K. (2001). Differences In The Metacognitive Awareness Of Reading Strategies Among Native And Non-Native Readers. System 29, 431-449.
24. Somuncuoğlu, Y. ve Yıldırım, A. (2000). Öğrenme Stratejileri Kullanmanın Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi. Eğitim ve Bilim, 254, 57-64.

25. Somuncuoğlu, Y. (1996). The Use of Learning Strategies in Relation to Background Variables and Achievement Goal Orientations. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
26. Subaşı, G. (2000). Etkili Öğrenme: Öğrenme Stratejileri. Milli Eğitim Dergisi. Nisan, Mayıs, Haziran, Sayı: 146. <http://yayim.meb.gov.tr/yayimler/146/subasi.htm> adresinden 13 Şubat 2008 tarihinde alınmıştır.
27. Ural, M. (2006). Ortaöğretim Öğrencilerinin Öğrenme ve Ders Çalışma Stratejileri (Nevşehir İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Kayseri.
28. Weinstein, C. E., Underwood, W. L., Wicker, F. W. and Cumberly, W. E. (1979). Cognitive Learning Strategies: Verbal and Imaginal Elaboration. Cognitive and Affective Learning Strategies. Edited by H. F. Q'Neil and C. D. Spielberger. Academic Press, Inc, London, 45-78.
29. Yücedađ, S. B. (2001). Öğrenme Stratejilerine Yönelik Karşılaştırmalı Öğrenci Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
30. Yüksel, S. ve Koşar, E. (2001). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Ders Çalışırken Kullandıkları Öğrenme Stratejileri. Çağdaş Eğitim Dergisi, 278, 29-36.